

4. HÁZI FELADAT

1. *Ellenőrző kérdések:* bizonyítsuk be/cáfoljuk meg az alábbiakat.

- Minden $f : [0, 1] \rightarrow [0, 1]$ leképezésnek van fixpontja.
- Minden $f : [0, 1) \rightarrow [0, 1)$ leképezésnek van fixpontja.
- $\pi_1(\mathbb{S}^1 \times \mathbb{D}^2) \simeq \mathbb{Z}$.
- Ha $M \subseteq \mathbb{R}^n$ egy konvex nyílt részsokaság, akkor minden $i \geq 1$ esetén $H_{DR}^i(M, \mathbb{R}) = 0$.
- Ha M összefüggő sima sokaság, akkor $H_{DR}^0(M, \mathbb{R}) = 0$.
- Legyen R tetszőleges gyűrű, $f : A \rightarrow B$ egy R -modulus-homomorfizmus. Ekkor a $0 \rightarrow A \xrightarrow{f} B$ sorozat pontosan akkor egzakt, ha f injektív.
- Az előző feladat jelöléseivel az $A \xrightarrow{f} B \rightarrow 0$ sorozat pontosan akkor egzakt, ha f szürjektív.

2. Legyen $f : \mathbb{S}^2 \rightarrow \mathbb{S}^2$ olyan leképezés, amelyre $f(x) \neq f(-x)$ minden $x \in \mathbb{S}^2$ esetén. Igazoljuk, hogy f szürjektív.

3. Mutassuk meg, hogy minden $A \in \text{GL}(3, \mathbb{R})$ mátrixnak van pozitív valós sajátértéke.

4. Tekintsük a $p_n : \mathbb{S}^1 \rightarrow \mathbb{S}^1, z \mapsto z^n$ folytonos leképezést.

- (1) Igazoljuk, hogy $(p_n)_* : \pi_1(\mathbb{S}^1, 1) \rightarrow \pi_1(\mathbb{S}^1, 1)$ injektív.
- (2) Ha $j : \mathbb{S}^1 \hookrightarrow \mathbb{R}^2 \setminus \{(0, 0)\}$ a beágyazás, akkor bizonyítsuk be, hogy $j \circ p_n$ nem nullhomotóp.

5. (de Rham-kohomológia) Legyen M sima (C^∞) sokaság, és jelölje $\Omega^p(M)$ az M -en értelmezett sima differenciál- p -formák valós vektorterét. A szokásos módon definiáljuk lokális koordinátákban lineáris kiterjesztés segítségével differenciálformák külső deriváltját ($p \geq 0$):

$$d_p : \Omega^p(M) \longrightarrow \Omega^{p+1}(M)$$

$$\omega = f dx_{i_1} \wedge \dots \wedge dx_{i_p} \mapsto d\omega \stackrel{\text{def}}{=} df \wedge dx_{i_1} \wedge \dots \wedge dx_{i_p},$$

ahol $df = \sum_i \frac{\partial f}{\partial x_i} dx_i$.

- (1) Mutassuk meg, hogy d_p lineáris leképezés, amelyre $d_{p+1} \circ d_p = 0$.
- (2) Ha ω egy p -forma, μ egy q -forma, akkor $d(\omega \wedge \mu) = d\omega \wedge \mu + (-1)^p \omega \wedge d\mu$.

A

$$H_{DR}^p(M, \mathbb{R}) \stackrel{\text{def}}{=} \frac{\ker d_p : \Omega^p(M) \rightarrow \Omega^{p+1}(M)}{\text{Im } d_{p-1} : \Omega^{p-1}(M) \rightarrow \Omega^p(M)}$$

abel-csoport az M sokaság ún. *de Rham-féle kohomológiasoportja*.

DEFINÍCIÓ. Egy $\omega \in \Omega^p(M)$ differenciálformát *zárt*nak hívunk, ha $d\omega = 0$, vagyis $\omega \in \text{Ker } d_p$. Az ω forma *egzakt*, ha létezik olyan $\eta \in \Omega^{p-1}(M)$, amelyre $d\eta = \omega$, másképp fogalmazva $\omega \in \text{Im } d_{p-1}$.

6. * Tekintsük az $\mathbb{S}^1 \subseteq \mathbb{R}^2$ egységkört, legyenek x, y a koordináták a síkon. Ellenőrizzük, hogy a $d \arctan(y/x)$ egy jóldefiniált 1-forma \mathbb{S}^1 -en, amely zárt, de nem egzakt. Számítsuk ki a $H^0(\mathbb{S}^1, \mathbb{R})$ csoportot.

7. Bizonyítsuk be az egzakt sorozatokra vonatkozó alábbi állításokat.

- (1) Ha a $0 \rightarrow A \xrightarrow{\phi} B \xrightarrow{\psi} C \rightarrow 0$ és a $0 \rightarrow C \xrightarrow{\alpha} D \xrightarrow{\beta} E \rightarrow 0$ sorozatok egzaktak, akkor a

$$0 \longrightarrow A \xrightarrow{\phi} B \xrightarrow{\alpha\psi} D \xrightarrow{\beta} E \longrightarrow 0$$

sorozat is egzakt.

- (2) Ha $A \xrightarrow{f} B \xrightarrow{g} C$ egzakt, f szürjektív, g injektív, akkor $B = 0$.

(3) Legyen $0 \rightarrow A \rightarrow B \rightarrow C \rightarrow 0$ véges rangú R -modulusok rövid egzakt sorozata. Ekkor

$$\text{rk } B = \text{rk } A + \text{rk } C .$$

(4) Legyen $0 \rightarrow A \rightarrow B \rightarrow C \rightarrow 0$ abel-csoportok egy rövid egzakt sorozata. Ha A , B , és C közül kettő szabad abel-csoport, akkor a harmadik is.

8. * (3×3 -lemma) Tekintsük az alábbi kommutatív diagramot, amelyben minden oszlop egzakt.

$$\begin{array}{ccccccc}
 & & 0 & & 0 & & 0 \\
 & & \downarrow & & \downarrow & & \downarrow \\
 0 & \longrightarrow & A' & \longrightarrow & B' & \longrightarrow & C' \longrightarrow 0 \\
 & & \downarrow & & \downarrow & & \downarrow \\
 0 & \longrightarrow & A & \longrightarrow & B & \longrightarrow & C \longrightarrow 0 \\
 & & \downarrow & & \downarrow & & \downarrow \\
 0 & \longrightarrow & A'' & \longrightarrow & B'' & \longrightarrow & C'' \longrightarrow 0 \\
 & & \downarrow & & \downarrow & & \downarrow \\
 & & 0 & & 0 & & 0
 \end{array}$$

(1) Mutassuk meg, hogy ha az alsó két sor egzakt, akkor a felső is.

(2) Mutassuk meg, hogy ha a felső két sor egzakt, akkor az alsó is.